

A kereskedelmi csatornák nem politizálnak – Esti híradók a kampányban

a Nézőpont Intézet legfrissebb elemzése

Készült: 2014. március 28.

Összefoglaló

A Nézőpont Intézet hagyományos, negyedévenként megjelenő híradóelemzése mellett elkészítette a választási kampány esti híradóinak elemzését is. Megvizsgáltuk, miként találtak a választók a kampánnyal és annak szereplőivel a hírműsorokon keresztül. Az elemzés a választási kampány öt hetének (február 17. és március 23. közötti időszak) hírműsoraira terjed ki. Ebben az időszakban összesen 4588 tudósítás hangzott el a TV2, az RTL Klub, az M1, a Duna Televízió, a HírTV és az ATV esti híradóiban.

Legfontosabb megállapításaink:

- A hivatalos kampány kezdetével nem növekedett a politikai híráktívitás a kereskedelmi csatornákon, így a magyar választópolgár továbbra is ebből a forrásból kaphatja a legkevesebb politikai információt. Az öt hét átlaga a TV2 esetében 16 százalék, az RTL Klub esetében 23 százalék volt – összehasonlításképpen: 2013 III. negyedévében ezek az arányok 17 és 21 százalék. Az országgyűlési választások közeledtével némileg még csökkent is a politikai hírek aránya és száma heti bontásban.
- Az öt legtöbb megjelenést eredményező politikai téma közül kettő a baloldali ellenzéki pártok botrányaihoz kapcsolódott. A vezető téma az ukrán krízis volt, összesen 149 olyan tudósítás jelent meg, amely magyar szempontból foglalkozott e témával. A napirend második vezető témája a Simon Gábor eltitkolt osztrák bankszámlájával kapcsolatos hírek csoportja, amely hírrel 121 beszámoló foglalkozott. Vezető téma volt továbbá a pártok jelöltállítására (98 megjelenés), az őszödi beszéd (76 megjelenés) és a paksi bővítés (66 megjelenés).
- A pártok programjainak az M1 adott teret leginkább. A csatorna közszolgálati kötelelességeinek eleget téve a kampány alatt naponta mutatta be az egyes pártok elképzeléseit és terveit, míg a kereskedelmi csatornák csupán a legfontosabb politikai eseményeket emelték napirendjükre.
- Paritásos vizsgálat alapján (kormány, kormánypártok és ellenzéki pártok egymáshoz viszonyított arányai) minden csatornán az ellenzéki szereplők álláspontja jelent meg legnagyobb arányban, e mutató a HírTV esetében 55 százalék, az ATV esetében pedig 56 százalék volt.

Politikai tartalom

A február 17. és március 23. közötti öt hétben a vizsgált médiumok esti hírműsoraiban összesen **4588 tudósítás** hangzott el, melyből a politikai hírek száma 2068 volt, ez **45 százalékos** aránynak felel meg. Elemzésünk visszatükrözte a választási kampányról kialakult általános vélekedést, miszerint a botrány-típusú ügyek és a magyar politikai szereplők befolyásolásán kívül eső ukrán-országi konfliktus domináltak.

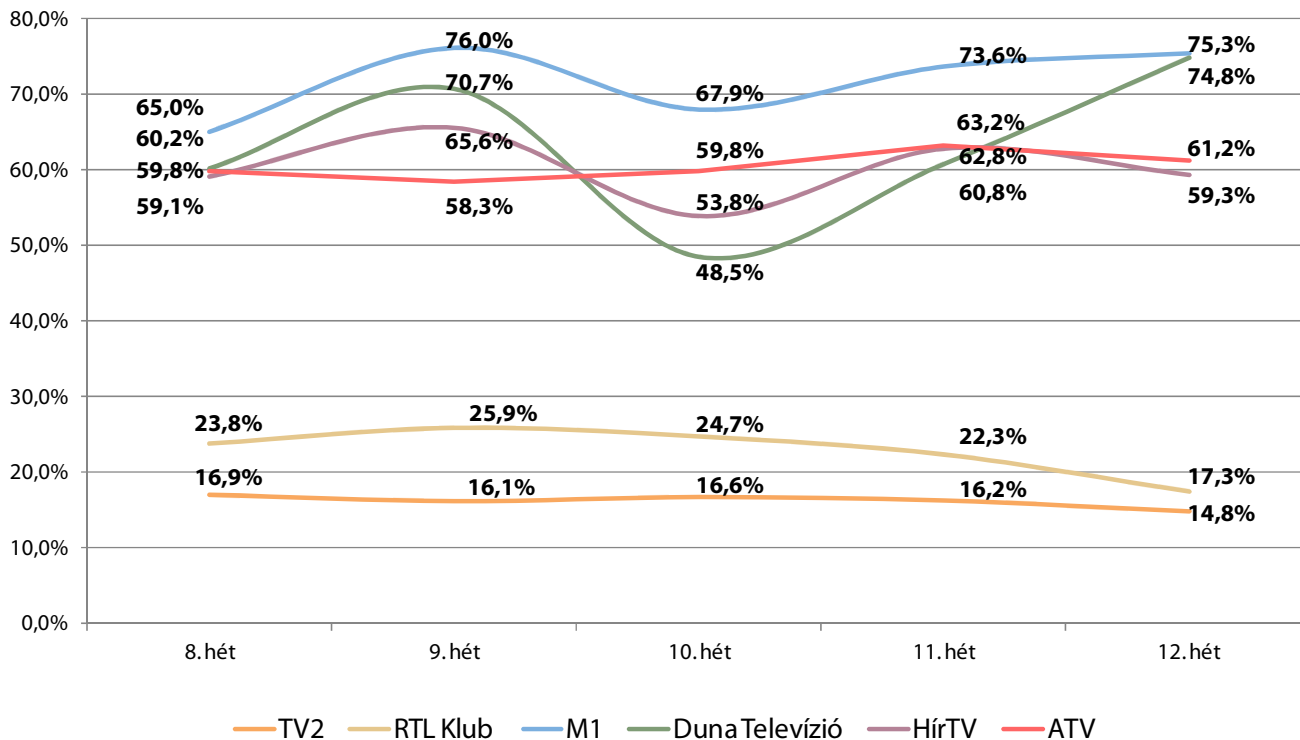
A politikai hírek alakulásával kapcsolatosan a legfontosabb adat, hogy az egyébként saját döntésük alapján, politikai hirdetések nem közlő **kereskedelmi csatornákon** volt a legalacsonyabb a politikai hírek aránya, így továbbra is ezekből a forrásokból **kaphatja a legkevesebb politikai információt a magyar választópolgár**. Az összes tudósítás viszonylatában a politikai hírek aránya az öt vizsgált hétben átlagosan csupán 16 százalék volt a TV2 műsorában, míg az RTL Klub esetében 23 százalék. Mindemellett **az országgyűlési választások közeledtével mindkét kereskedelmi csatornán némileg még csökkent is a politikai hírek aránya heti bontásban**: míg az RTL Klub a 8. héten 24 százalékos arányszámmal rendelkezett, addig a 12. héten csak 17 százalékkal. A TV2 esetében kisebb mértékű elmozdulás jelentkezett, itt a 8. hét 17 százalékos értékéről 15 százalékra mérséklődött a politikai híraktivitás.

Összehasonlításképpen: 2013. negyedik negyedévében a TV2 híradójában 17 százalék, az RTL Klub műsorában pedig 21 százalék volt a politikai hírek aránya, tehát a kampány kezdetével érdemi változás nem mutatkozott a kereskedelmi csatornákon.

A TV2 esetében a politikai hírek alacsony száma annál inkább meglepő, hogy – a tavalyi év során kiadott elemzéseinkhez hasonlóan – a tárgydőszak alatt a TV2 Tények című műsorában hangzott el a legtöbb (nem politikai és politikai) tudósítás összesen 1111 darab. Ez a számadat a figyelt **hat csatorna tudósításainak közel egynegyedét tette ki**. A másik kereskedelmi csatorna tudósításainak száma 858 volt, melyből 195 rendelkezett politikai tartalommal. A tudósítások száma a Duna Televízió műsorában volt a legalacsonyabb, itt összesen 578 darab hír jelent meg.

Az 1. ábra a politikai hírek arányát mutatja. Megfigyelhető, hogy a közszolgálati csatornák hullámzó trendet mutattak, mely leginkább a Duna Televízió esetén volt látható. **A vizsgált médiumok közül a**

legmagasabb politikai aktivitás az M1 híradójában alakult ki. Ez a csatorna közvetítette arányaiban (72 százalék) és számszerűen (601 darab) is a legtöbb politikai hírt esti hírműsoraiban.

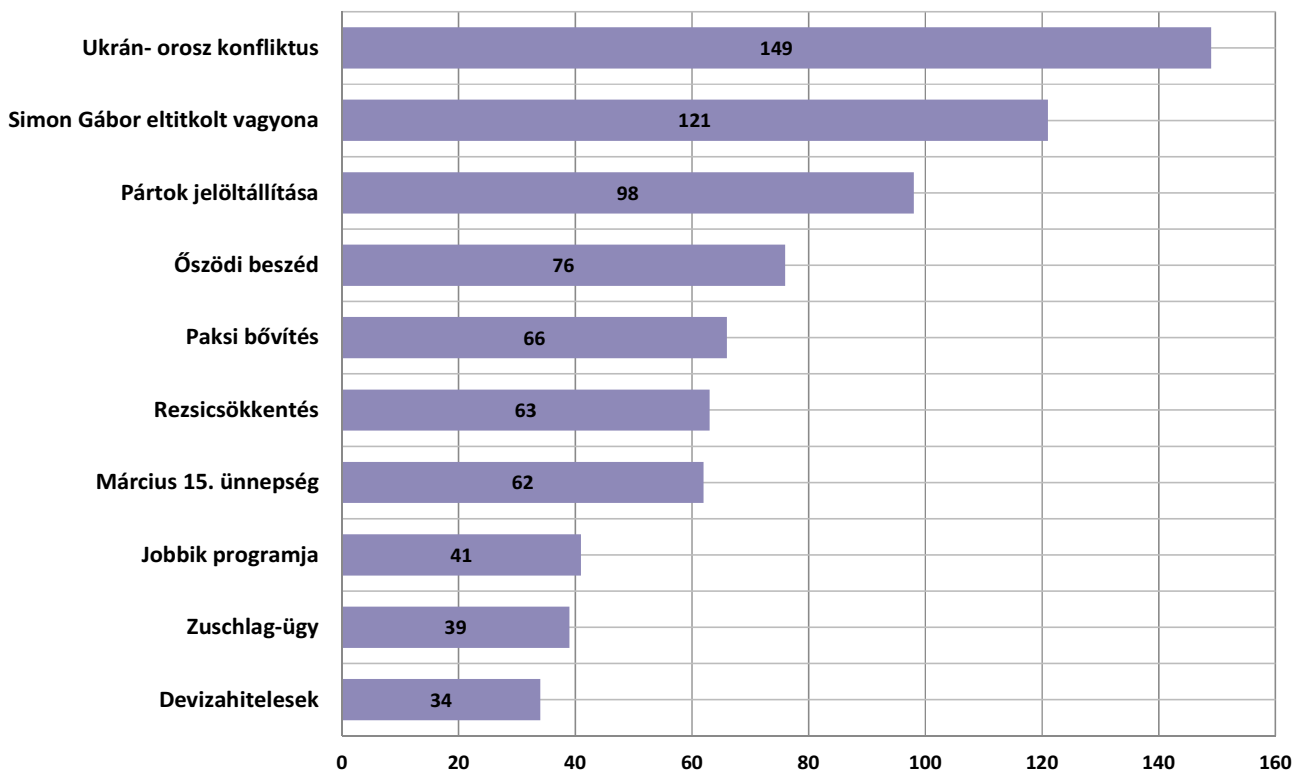
1. ábra: A politikai hírek arányának alakulása (heti összesítés, százalék).

Forrás: Nézőpont Intézet

Az ATV 593 tudósításnak adott felületet a kampányidőszak vizsgált szakaszában; míg a HírTV-ben pedig 610 darab hír hangzott el. A két hírcsatorna közül a politikai hírek aránya az **ATV** műsorában átlagosan **61 százalék** volt, csupán jelképesen több, mint a **HírTV** Híradó 21 című műsorában, melyben a politikai híraktivitás összesített értéke **60 százalék** volt. A HírTV legalacsonyabb értéke a közszolgálati médiumokhoz hasonlóan a 10. héten alakult ki, ekkor az összes elhangzó tudósítás 54 százaléka volt magyar politikai vonatkozású.

Vezető témák

Kutatásunk során összesítettük, mely politikai témák uralták leginkább az esti híradók napirendjét a hivatalos kampány első öt hetében. **A magyar vonatkozású politikai hírek közül a legtöbb megjelenést, összesen 149 darabot az ukrajnai helyzet, az orosz-ukrán konfliktus generálta.** (Hangsúlyozni kell, gyűjtésünkbe csak azok a tudósítások kerültek bele, amelyek egyértelmű magyar vonatkozással rendelkeznek.) A téma minden csatornán kiemelt figyelmet kapott. Arányaiban a legtöbb tudósítás az ukrán eseményekről – melyekben magyar politikai vonatkozás is megjelent – a **Duna Televízió hírműsorában kapott helyet** 9,8 százalékos aránnyal, elsősorban a téma határon túli magyar vonatkozásainak köszönhetően. A fentiek alapján sajátosnak és szokatlannak nevezhetjük a kialakult témaszerkezetet, hiszen **a hírműsorok vezető témája a választási kampány során ezúttal nem egy belpolitikai téma**, adott esetben az egyes szereplők által tudatosan felépített esemény volt, hanem egy külpolitikai eseménysorozat, amely nem a hazai politikai szereplőkhöz kötődik elsősorban.

2. ábra: A tíz legtöbb megjelenést generáló téma (ötheti összesítés, darab).

Forrás: Nézőpont Intézet

Az tíz legtöbb megjelenést eredményező téma közül három **a baloldali ellenzéki pártokhoz köthető botrányokkal** volt kapcsolatos. Ilyen volt például **Simon Gábor** osztrák bakszámlájával foglalkozó hír, mely **az öt hét alatt végig napirenden tudott maradni**. A volt szocialista politikussal kapcsolatos események összesen **121 megjelenést** generáltak. **Az elhangzó politikai hírek számához viszonyítva az RTL Klub híradójában kapott legkisebb szerepet a téma, 4,1 százalékos mutatóval.** Szintén fontos, 76 tudósítást generáló hír volt az **őszödi beszéd** nyilvánosságra került aktáinak ügye és a **Zuschlag-ügy**. A Simon-üggyel ellentétben viszont ezek a témák a kampány második felében egyre inkább háttérbe szorultak a médiumok híradásainak napirendjén.

A top 10 téma között szerepelt még a pártok jelöltállításának folyamata (98 darab) és a paksi bővítés kérdése (66 darab). A 2. ábrán látható vezető témákon kívül szintén fontos, napirendet befolyásoló téma volt a kormány által tudatosan és továbbra is sikeresen napirenden tartott rezsicsökkentés. A témával kapcsolatban 63 tudósítás jelent meg a híradókban, míg a március 15-i eseményekkel kapcsolatos beszámolók száma 62 darab volt.

Fontos kiemelni, hogy **a pártok programjának az M1 adott teret a leginkább. A csatorna közszolgálati feladatainak eleget téve a kampány alatt naponta mutatta be az országos listát állító pártok elképzeléseit, terveit.** Mindez a közszolgálati médiumok magas politikai híráktívásával hozható összefüggésbe, melynek eredményeképpen részletes képet tudnak adni a legkülönbözőbb politikai szereplő napi tevékenységeiről. A közmédiával szemben a naponta átlagosan csupán 5-6 politikai hírt közvetítő kereskedelmi csatornák csak a legfontosabb politikai eseményeket emelik napirendjükre. **A közmédiumok a baloldali pártok botrányai mellett kiemelt figyelmet szenteltek azok kampányutazásaira és üzeneteikre is.**

Szereplők

A politikai hírekben megjelent szereplők kapcsán figyelemreméltó, hogy a paritás alapján (kormány, kormánypártok és ellenzéki pártok egymáshoz viszonyított arányai) a szereplők megjelenéseinek arányában **a HírTV és az ATV között jelentős eltérés nem mutatkozott, a két hírcsatorna közel ugyanakkora mértékben adott teret mind az ellenzéki, mind a kormánypárti szereplőknek.** Az ellenzéki pártok szerepléseinek aránya az ATV híradójában 56 százalék, a HírTV-n 55 százalék volt.

Az ellenzéki megjelenések minden vizsgált csatorna műsorában **az 1/3-os arány felett alakultak**: a Duna Televízió műsorában 43 százalék, a TV2 esetében 45, az m1 híradójában 49, az RTL Klub műsorában pedig 52 százalék volt. Egyértelmű tehát, hogy **az ellenzéki pártokkal minden csatorna széleskörűen foglalkozott**, ezzel teret biztosítva a választópolgároknak az ellenzéki pártok tevékenységébe, belső ügyeibe való rendszeres betekintésre.

Módszertan

A kampányidőszak híradóelemzése során hat csatorna esti, fő híradóinak kvantitatív elemzését végeztük el a 2014. február 17. és március 23. közötti időszakról. A vizsgált híradók: TV2 Tények – 18.00, RTL Klub: Híradó – 18.30, M1: Híradó este – 19.30, Duna Televízió: Híradó – 18.00, HírTV: Híradó 21 – 21.00, ATV: Híradó – 18.45.

- A vizsgálat során csak a híradók törzstartalmát vizsgáltuk, az ahhoz kapcsolódó, kiegészítő részeket (például: időjárás-jelentés, sporthírek, közlekedési hírek) nem. Ezek a kapcsolt részek nem képezik részét az időtartamra vonatkozó vizsgálatainknak sem.
- A vizsgálat során a hírműsorokban közölt bejátszásokat témáik szerint kategorizáltuk. A besorolás a tudósítás megjelenített tartalma alapján történt. Magyar vonatkozású politikai hírek kategóriába azok a tudósítások tartoznak, amelyek mindenki számára egyértelműen beazonosítható politikai tartalommal bírnak, olyan tartalommal, amely a magyar politikai térhez szorosan köthető, vagy a magyar politikai teret közvetlen érintő külpolitikai esemény, vagy olyan esemény, amelyen a magyar politikai élet jelentős szereplői megjelennek, megszólalnak. Ezt a kategóriát további elemzésnek vetettük alá.
- A magyar politikai vonatkozású politikai hírekben megjelent álláspontokat is összesítettük. Álláspontnak tekintettük az adott szereplőhöz kapcsolódó minden releváns megjelenést, legyen az önállóan képviselt, vagy beolvasott. Mindig az adott szereplő megjelenésének témáját vettük figyelembe a kategorizálás során (például: ha képviselő és polgármester is a szereplő, akkor az adott megjelenés határozza meg, mely kategóriába került, illetve ha egy egyértelmű pártkapcsolattal rendelkező önkormányzati politikus országos témában szólalt meg, akkor a párthoz kapcsolódik). Az alábbi szereplőket különböztettük meg a vizsgálatunk során:
 - Az elemzésben szereplő adatok kerekített adatok.